

Skrivelse till kommunstyrelsen

Pausa alla försäljningar av stadens lokaler som inbegriper IES i avvaktan slutförandet av Skolinspektionens granskning

SISAB har i trettio år säkrat stadens tillgång till förskolor och skolor med en långsiktig strategisk lokalförsörjning. Att själva bygga, äga och förvalta med full rådighet och kostnadskontroll har visat sig vara klokt i en växande stad, inte minst för att skapa de bästa möjligheterna att till en så låg kostnad som möjligt erbjuda bra undervisningslokaler så att skattemedlen kan användas till att förstärka undervisningens kvalitet. SISAB är idag ett välskött bolag med fantastiska medarbetare som utgör grundpelaren för att stadens skolelever och barn ska ha bra lokaler att spendera större delen av sina dagar i. Detta borde vara grunden för en styrande majoritet med ansvar för att planera och agera för att Stockholm ska ha de skolor och förskolor som krävs även i framtiden. Erfarenheten har visat att det inte är något som marknaden klarar. Trots detta har den borgerliga majoriteten i ägardirektiven gett SISAB uppdraget att sälja ut utbildningsfastigheter och lägga ett större ansvar på privata aktörer.

I en färsk rapport ”Att äga eller hyra sina verksamhetslokaler – hur ser kalkylerna ut i kommunsektorn” från Kommuninvest framkommer att det finns tydliga ekonomiska motiv för kommuner att äga sina samhällsfastigheter jämfört med att hyra sett i ett 25-årsperspektiv. Att frånsäga sig rådigheten samtidigt som det ekonomiskt är en förlustaffär är minst sagt dumt. Med tanke på att utbildning är av största vikt både för den enskildes framtidsmöjligheter och stadens så är detta något som borde hanteras med större långsiktig medvetenhet om hållbara lokallösningar. Det framgår också i rapporten att en argumentering för hyr-lösningar i kontexten av kommunsektorns växande låneskuld som ett sätt att avlasta balansräkningen och minska skuldbördan är en ytterst svag argumentation.

Den grönbåla majoriteten tar nu flera steg för att privatisera samhällsfastigheter, något de bland annat motiverar med argument om sänkt låneskuld. Sanningen är dock som Kommuninvest visat att det är mycket billigare för kommunen att låna pengar för att själv bygga och äga, jämfört med att låta privata företag bygga och sedan hyra ut till kommunen. Konstruktionen kring avyttringen av Brännkyrkahallen inkluderar även en nybyggnation av en skola till Internationella Engelska Skolan (IES). Genom en avsiktsförklaring som låser kommunen vid en enskild extern byggaktör, som i sin tur har ett nära samarbete med en enskild skolkoncern, minskas möjligheten att affären kommer bli den ekonomiskt bästa samtidigt som vi avhänder oss den långsiktiga kostnadskontrollen och rådigheten. Upplägget liknar hur IES etablerat sig i kommuner runt om i Sverige, där risktagandet för koncernen hålls nere. Tankesmedjan Balans granskning ”Risken tas av någon annan – hur Engelska skolan etablerar sig i andra kommuner” visar att IES återkommande gynnats av dessa samarbeten med fastighetsbolag och politiker. I Stockholm utlovas visserligen ingen subvention genom en högre skolpeng, men även i Stockholm påverkas de kommunala skolorna när IES ges förbättrade möjligheter att växa sig större. Expansionen minskar de kommunala skolornas elevunderlag, ökar risken att det uppstår tomma platser vilket påverkar de kommunala skolornas ekonomiska

förutsättningar negativt. Vad som sker vid en eventuell konkurs eller om IES väljer att lämna ifrån sig driften av en skola är extra osäkert i och med det undantag som IES har från *behörighetsförordningen*, som säger att endast behöriga lärare kan tillsvidareanställas i den svenska skolan. Det innebär att deras engelskspråkiga lärare som saknar svensk lärarexamen inte kan anställas i en kommunal skola. Det sätter en högre press på det kommunala ansvar som staden har att säkerställa alla elevers undervisning. Privatisering innebär att risken och ansvaret och kostnaderna tas av kommunen medan vinsten går till aktieägarna.

En tung aspekt är att IES ägande är oklart sedan försäljningen till den Luxemburg-baserade fonden *Paradigm Capital*. Skolinspektionen har sedan åtta månader en pågående utredning för att utreda vilka som äger IES för att kunna bedöma ägarens lämplighet utifrån de särskilda lagkrav som sedan 2019 ställs på huvudmän. Koncernens nya ägarstruktur är komplicerad och består av flera olika utländska associationsformer. Trots att utredningen pågått under en lång tid har man ännu inte lyckats identifiera vilka de utländska huvudägarna är och därför inte heller kunnat bedöma om de är seriösa och lämpliga huvudmän för att bedriva utbildningsverksamhet.

Vi kan inte annat än anta att den komplicerade ägarstrukturen är avsedd att försvåra den granskning som behöver genomföras för att avgöra om koncernen har de ekonomiska förutsättningarna och den lämplighet som krävs för att bedriva skolverksamhet enligt de föreskrifter som gäller för fristående skolor i Sverige. Hittills har Skolinspektionen kunnat lokalisera en mexikansk naturgasleverantör, en brittisk fondförvaltare och en direktör i Luxemburg som gjort pengar på tyska biltvättar. Även moderaten Kristina Axén Olin kan se det problematiska i att koncernen brister i transparens: ”Det ligger i sakens natur att offentligt finansierad verksamhet ska vara transparenta i samtliga relevanta avseenden och det gäller bland annat ägarstrukturen.” (Aftonbladet 15/6 2021)

Med tanke på att IES inte ens själva verkar veta vem som är deras ägare anser vi att det är extra oansvarigt att starta försäljningar där de är en part. Vi instämmer med Karin Wanngård – det är absurt.

”Vi vet inte var skattepengar tänkta att gå till utbildning för våra barn hamnar. Vi vet inte vilka som äger en av de större aktörerna inom vår viktigaste gemensamma samhällsinstitution. Den institution som ska se till att alla barn får en bra start i livet.”(Facebook, kl. 11.40, 18 juni, 2021)

Vänsterpartiet saknar förtroende för en aktör som vägrar att bidra till den utredning av ägarens lämplighet som Skolinspektionen genomför för att säkra att de följer svensk lag. Det är ett agerande som borde göra dem omöjliga som utbildningsanordnare och ett absolut skäl till att alla planer på att göra affärer där de är en part omgående pausas. Att ingå långtgående avtal och kontrakt med en part som vi inte vet vem de är borde vara omöjligt i en rättsstat.

IES, som är en av Sveriges största friskolekoncerner och finansieras av skattebetalarna, framstår inte som en seriös affärspartner för staden, i synnerhet inte som ansvarig för många stockholmslevers utbildning. Att i detta läge ens överväga att sälja utbildningsfastigheter och

göra liknande affärer med IES som motpart anser vi vara djupt problematiskt. Vidare är det oklart hur detta kommer påverka den långsiktigt strategiska planeringen som vi som stad bör eftersöka när det gäller något så viktigt som skolkapaciteten. Det finns tyvärr flera exempel på friskolekoncerner som över en natt stängt ned verksamheten, så frågan är hur en konkurs skulle påverka stadens verksamheter och elever. Vad vi kan se kommer det att påverka stadens möjlighet att långsiktigt klara de skolplatser som behövs om staden lämnar ifrån sig rådigheten över fastigheter för så viktiga samhällsverksamheter.

Vi ställer oss därför mycket kritiska till att majoriteten i detta mycket oklara läge, när inte ens huvudmannens lämplighet att bedriva utbildningsverksamhet kan bedömas, dels fortsätter att betrakta IES som en seriös part som får bedriva utbildningsverksamhet och dels accepterar affärsupplägg som konstrueras för att ensidigt gynna IES.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att staden omgående pausar alla affärsupplägg och försäljningar av stadens lokaler som i någon form inbegriper IES, i avvaktan att Skolinspektionens granskning slutförs.

Stockholm den 23 juni 2021

Torun Boucher (V)

Rashid Mohammed (V)